

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De ss. Eucharistiae sacramento - Cod. Ettenheim-Münster 318

Thomas <von Aquin, Heiliger>

[S.l.], [17. Jahrh.]

Articulus 5tus

[urn:nbn:de:bsz:31-131434](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-131434)

Sacerdos hostiam in 3. partes dividit, vel
plures particulas reponas sumit. sicut e
qui plures bolos ejusdem cibi sumit, n̄ dicitur
sumere plures cibos, si moraliter loquendo
n̄ dicitur sacerdos sumere plura sacramta,
sed ad hoc juxta hunc auctorem requiruntur
sumptioes moraliter plures, quales n̄ sūt,
si sacerdos continuatis vicibus sumit plures
successive particulas. Vide juxta istud
modum loquendi multiplicitas Eucharistia
desumitur a speciebus imprimis physicis distinctis
et discontinuis ac sumptioibus moraliter
pluribus; nam si eadem species replicate
sumerentur a duobus, vel si eent species physicis
quodam distincta, sed tamen continua, vel sumerentur
una moraliter sumptioes, n̄ censerentur
plura sacramta. Vide: Suarez: tom. 3. in
3. parte. disp. 39. sect. 4. et Haunold.
lib. 4. cap. 2. controversia. 1. et 2.

Articulus 5tus. Solventur Obies.

53. Ob: 1. quia 2. generaliter corpus Christi n̄
significat, sed significat 2. n̄ e sensibile. 3.
negs e moa, negs sua. qd n̄ significat

Sacram. *Quodam.* i. Cap: ego Berengarius
 dixit. 2. de consecr. dicit: n̄ solū
 manere post consecr. sacram. sed et
 corpus X̄i. q̄o inter se distinguunt. 2.
 cap: cum marke de celebracōe missarū
 dicit corpus X̄i esse sacram. sūl et res
 sacramti: sed hoc n̄ significat sacram. ut
 patet in caractere, qui en̄ ē res et
 sacram. sūl. q̄o. P. N. A. corpus X̄i
 significat q̄ q̄m per se, sed en̄ significat
 grad. e n̄ q̄m immediate, sū mediate
 sensibile q̄ sufficit, ut diximus n: 11. de
 sacramtis in. gee. tunc pot. reduci ad mod.
 profertim si gradus cum intusōe X̄i,
 sūm sūa ex n: 64. de sacramtis.
 Ad i. q̄m. D. q̄s. distinguunt adaguate 54.
 à corpore X̄i. N. inadaguate. C. q̄s.
 q̄ am spes hic videantur dici sacram.
 licet sint sū pars, inde ē, q̄ aliquo parti
 tribuntur denotat totū, ut patet in infōis,
 profertim si pars sumat sūm rectū
 denotatōis, sicut salte aliquo videntur spes
 sumi, et juxta hoc explicandū ē mod.
 loquendi, quo dicit in sacramento Eucharistia
 esse vel generari corpus et sanguis X̄i.

ad r. gfrmaoe P. min. aligdo n gti,
fuit. C. per n gstituit - N. min. qdo
gstituat, et qdo n aliunde defumendū ē.
Caracter n ē pars lavacri spiritalis,
quā ē sentia baptisimi, ad eops hunc
n gstituit. Corpus Xri, vero ē cily ad
spiritalis, quā ē sentia Eucharis.

55. Ob. 2. gtra B. gelusioe. N. P. B. vocant
hoc Sacramtu corpus et sanguine Xri: et
hoc solū ē cily et potq: qd solū ē Sa-
cramentu. Confut. i. fies n gferunt grad.
qd. 2. qd ē Sacramtu sml et res Sacramti
n ē pars Sacramti: qd neqz qd ē Sacramtu
tm. 3. si qd vocula tm ita attendit,
deberent fies sola ēē Sacramtu: hoc ē
gtra nos: qd. R. N. gtra. N. P. B. lo-
quunt de Sacramto denotative sumpto,
quatenus dicit in recto corpus Xri, nam
aligdo loquunt de illo, ita ut in recto
veniat corpus Xri, aligdo ut in recto
veniant fies, certē qd vocat Eucharis
quoniam, cily, et potq. C. fies nec par-
tialiter gstitunt rectu tantū deno-
minandū, id ē, si vocet corpus, caro,

et sanguis Xri. ^{scilicet} vero veniunt
in recto in yis loquendi modis, quos
adversus n: 54.

Ad 1. q^o format. O. A. N. q^o fia. patet
responsio ex dictis n: 121. 126. 154. de
sacramtis in gee. R^oeri q^o r. N. A.
q^o cum sint ma^o sacramti, probilig
sunt elevata ad ca^onda^o gra^o, sicut
ablutio et unctio. ad 2. q^o format.
N. A. et hoc omisso - N. q^o fia. ob g^oria^o
auctoritate^o conel. ut dictu^o e^o n: 48.

ad 3. q^o format. N. Maj. aliud e^o e^o fi
dico: s^oes s^o tm^o sacramtm, aliud: tm^o
s^oes s^o sacramtm, sicut aliud e^o tm^o
Pet^o e^o Gramatic^o, aliud: Pet^o e^o tm^o
Gramatic^o: mutaret^o e^o appella^o, si
una p^orio auj^oret^o in eode^o sensu, ac
altera. sed hoc ad sumulas.

Ob. 3. q^o tra dicta n: 49. si sacramtm
p^o dici manere, licet n^o maneat verba,
et si hoc sint pars sacramti, poterit
em^o dici manere, licet n^o maneat corpus
Xri, vel s^oes, hoc n^o p^o dici. q^o
q^o format. i. si panis absq^o g^oeracoe

27

56

57

converteret in corpus Xpi, est verum
Sacramtum. 3o verba n^o s^o pars. 2.
Eucharistia ante usum se habet, ut oleum
respectu extrema unctionis: 3o sicut
haec per unctionem, ita Eucharistia spiritum
per sumptionem. 3. false sumptio se habet,
ut satisfactio in Sacramento Penitentiae:
3o e^o false pars integralis. 4. sumptio,
ut dictum n: 5r., e^o ratio, quare Sacramtum
Eucharistia fit unum vel multiplex numero.
3o e^o pars Sacramti. R. N. maj: nam
sicut manente ramo, et n^o manente in
spiritu, manet signum vini vendibilis: n^o
vero manet hoc signum remoto ramo,
et manente vel renovata sola inhi-
tuose, ita se res habet in Eucharistia.
Oportet igitur inspicere naturam denotantis, et q^o
per illam significat: atqui n^o significat ab
ullo per denotantem hanc Eucharistia sola
verba: sed corpus et sanguis Xpi sub
speciebus.

58. Ad i. q^o s^o m^o ad D. A. est verum Sacramtum
sed diverse speciei ab hoc nostro. T. A.

ejusdem speciei. N. A. ad 2. gformae. 28
N. A. oleum ante unctioem iuxta neminem
est sacramentum, est autem Eucharistia: neque
oleum est materia proxima sacramenti, neque se
habet sumptio Eucharistiae, ut unctio olei,
quod haec est materia proxima, est actio Christi, et
substantia forma sacramenti, et per hanc
significatur: non ita sumptio, quae non est materia
sed tantum applicatio requisita, ut Eucharistia
causet gratiam, quia in ipsa sit causa.
ad 3. gformae. N. A. satisfactio est
materia penitentiae, et vocatur a Trid. pars:
non ita sumptio Eucharistiae: alij dicunt,
illa saltem significari per formam, quatenus
ipsa significat obtinendam remissionem peccatorum
per satisfactionem: negant vero per formam
operationis significari sumptionem Eucharistiae.
ad 4. gformae. C. A. D. g. q. 6. est pars Eucharistiae
ut sic, seu specificum sumpta. N. in genere
materia individualiter multiplicata. C.
sumptio seu usus Eucharistiae in ordine
ad multiplicandam sacramentum se habet, si
cut divisio rami in ordine ad multi-
plicandam signorum, si ramus totus pendat ex

una domo, e unum signum vini vendibile,
si dividat, et partes pluribus domibus
appendant, erunt plura signa: ∞
nec tñ des divisio vel junctio rami
e pars constitutiva signi vini vendibilis
ut sic, sed ad summum e pars signi, ut
modaliter unig, vel modaliter multiplicis,
vel signi modaliter tam magni vel tam
parvi, ^{pariter} taliter sumptio n e pars Eucha
ut sic, sed ad summum sacramenti duplex ut
modaliter multiplicis, et qm si ut tale
sumat quoditative; n vero si sumat
denotative, sicut em qtinuas vel divisio
speciei e tm pars sacramenti, ut modaliter
tam magni, vel tam parvi, scil: pro
quantitate speciei.

OO. Licet am unitas vel multiplicitas physica
sit prout realiter intrinsecum rei, em
specificative accepta, n tñ respic e prout
intrinsecum, ^{unitas} unitas vel multiplicitas tm
modalis, atq adeo sumptio n deb ee in
divisiva Eucha ut sic seu specificave
accepta, sed tm reduplicative accepta, ut
modaliter multiplicis, imo sumptio n e

pars Eucharia ut moxliber unig, q
 e unu moxliber sacrmtn, est a
 nullo sumat. Nec dicas: si multijiles
 sumptio facit multijiles, una sumptio
 faciet unu: negat e flatu: nam
 sicut ad denoiandu ramu signu mul-
 tijiles requirit qdm divisio ejus, n tn
 requirit ulla divisio ad denoiandu ramu
 signu unu, sed tn requirit foa opposita,
 seu negas divisionis: ita em licet ad
 denoiandu sacrmtn Eucharia multijiles
 requirat sumptio multijiles, tn ad id
 denoiandu unu nulla requirit sumptio,
 sed foa opposita, seu negas multi-
 plicis sumptiois, qe negas em dat.
 hunc qdo nulla dat sumptio. quamvis
 am una sumptioe tm epistente deb
 tm unu sacrmtn, n tn denoiat unu
 ab una sumptioe, sed a negaoe mul-
 tijlicis.

Ob. 4. qtra q. gelyioe. si Eucharia e
 tm unu spc sacrmtn, laicif sub
 una tm spc concantes, n sumarent
 totu sacrmtn. hoc dici n pot. qo.

Ob.

pr: min: Trid: fest: vi. cap. 3. docet. sub
una spee sumi veru sacramtm. go. gfont
i. Celia ita orat: purificent nos que sum
die sacenta, que sumimus. go. et plura.
~~et dant duo divise esse, et duo divise~~

~~spee. go. duo sacramta~~ 3. Eucharistia ut con-
senta sub speciebus panis differt ab Eucharistia
ut qenta sub speciebus vini. go. 4. Denotio
totius n. qretit parti: go. denotio sacramti n.
potest qretere hostijs qsecratis eig: in
pripide. atqui qretit et tribuit ijs
comissione. go. n. et tm. partiale sacramtm.

5. pot dici, q. S. pater et gentia n. Co.
quand de spee infima sacramtoru, sed de
subalterna, adeoq. pot dici dari plura in
spee infima.

Or. N. D. maj: n. sumerent totu sacramtm quoad
qrentu fil: christu, et sufficiente effi-
cacia graa per modu refectionis spiritalis.
N. n. sumerent totu sacramtm quoad qti-
rens seu spes, et quoad qleta pfectio
refectionis integra per modu qvivi.
et majore ad pfectio. N. q. fia
haus sub una em. spee et e. et pot

dici verus sacramentum; imò Trid. dicit
 tñ sumi totus Xpus, et verus sacramentum
 nec dicit sumi totus sacramentum. sumunt
 qđ laici totus Xpi corpus tñm cibum
 spirituale, et realiter em sanguine coacti
 qđnctus, qui e potus, quavis sanguine
 n sumant sub specie vini, quo significat
 eum per modum potus, adeoqđ n sumunt
 totus id, per qđ significat integrus qđvini,
 ad qđ requiritur cibus et potus; verbo n
 sumunt utramqđ speciem.

Sumunt tñ corpus et sanguine Xpi
 sub ijs speciebus, per quas significat re-
 fectio spiritalis, nam refectio simplex
 n exigit cibum et potum, sed pot fieri per
 utrumqđ speciem, adeoqđ per utramqđ
 speciem, hęc significari. per hanc sumpti-
 onem em qđferit ijs gratia sacramentalis, de
 qua plura, qđo de coniaie sub utraqđ
 specie. ad i. qđmase. 2. qđs. plura
 specie. N. individualiter. C. qđm. ad 2.
 qđmase. It diversa masa et foa, qđ
 tñ ordnans divinitus ad glenda una

63.

integra significat. C. qd n ita ordinantur
N. A. C. si in sacramento Ordinis et ex-
trema unctiois s. plures maas et foas
cum tñ ordinantur ad una glecta significat,
e tñ unu sacramtu Ordinis, et extrema
unctiois. Hinc illa maas et foas vo-
cantur partiales.

64. ad 3. gformae. D. A. difert sicut una pars
ab altera. O. A. sicut totu a toto. N.
A. C. nam neutra habet seorsim significat
glecta graa in ea rae, in qua ex sua
instituto significat sicut in rae quovis. ad
4. gformae. N. A. licet i ea denotio n
tribuat s. partibz, tribuit tñ s. p.
si si amphora vini dividat in plures
scyalos, in quolibet diebz ee vinu, si
rang dividat in minores, quilibet diebz
rang, si idem quovis gstitutu ex 30. cibis
dividat, ut hodie ingerant 15. et cras
iteru 15. cibi, erunt duo quovis: qd am-
si dividat sacramtu Eucharisticu in sumas
tñ una spes, poterit dici sumi sacramtu
hinc si quis sumeret sola S. hostia, et
alig totu S. sanguine, esset duo sacramta.

ad 5. q. formae. N. A. nam si loque-
 rentur N. B. B. et gilia tm de fee
 fualterna, seu de rase generica, pot
 facile inveniri rae generica talis
 ut tm sent duo Sacramta e: g. unum
 Sacramtu vivum, alteru mortuum,
 unu iterabile, alteru n iterabile,
 vel tria, unu sub precepto abste,
 alteru sub precepto gitionate, et
 n sub precepto, et sic poent alia rae
 generica inveniri pro assignandis q. vel
 5. adeoq n est certu numeru Sacramtu
 gtra triu: florent: B: pariter em
 poent assignari plura, qua forte:
 Dividendo e: g: Baptismu in plures
 spes infimas, et sic de alijs.

Articulus 6us.

Qua sit ma remotu hujus
 Sacramenti!

Dico. i. ma remotu nepra ad valore
 hujus Sacramti e panis triticeu, et
 vinu de vite. Ita J. Th. S. p. q. 74.
 a et theologi oes. exceptis uno et
 altero, quoru sentia ad alijs desinit,

B. B.